

Watervogeltelling 15 januari

In dit artikel worden de resultaten weergegeven van de midwintertelling van watervogels in januari 2000 in de regio Amsterdam waarbij speciale aandacht voor Amsterdam binnen de Ring A10. Verder liggen in de regio Amsterdam een aantal monitoringsgebieden, wetlands, die van groot belang zijn voor watervogels en die jaarlijks worden geteld. Het gaat om delen van Waterland en het IJsselmeergebied en de havens van Amsterdam. Daarnaast heeft Amsterdam heel veel grachten, kanalen en parken. Maar hoeveel watervogels overwinteren er? En welke soorten? Het vorige telgebied van de eerste auteur, Diemen-Noord, was helemaal volgebouwd en dichtgevroren zodat daar in 1996 slechts één Stormmeeuw en één Wilde Eend zat. Amsterdam-Stad leek veelbelovender. En inderdaad! De regio Amsterdam is zeker niet gebiedsdekkend geteld. De vraag is ook of dat echt nodig is maar daar zullen de initiatiefnemers zich nog over buigen. Wij hopen in ieder geval dat met dit initiatief een nieuwe traditie is gestart.

Gebieden

Buiten de Ring zijn gegevens ontvangen van delen van Waterland-Oost, het IJsselmeergebied, de belangrijkste gebieden ten oosten van de stad zoals de Ronde Hoep. Van het noordelijk deel van Waterland-Oost zijn alleen gans- en zwaangegevens ontvangen. Belangrijke witte vlekken zijn het Markermeer en Gouwzee, Amsterdamse Bos en ten westen van de stad. De bedoeling was om heel Amsterdam binnen de Ring A10 te tellen. Dit is bijna gelukt. Alleen het grootste deel van Zuid kregen we niet af. We hadden een zeer recente stratengids mee (erg handig), maar hoe recent ook je gids, er is altijd wel een hoop bijgebouwd. Een veenweidepolder in Oostzanerwerf bleek helemaal te zijn volgebouwd. De veenweidepolder in de Kadoelen is er nog. De enige andere binnen de Ring A10 overgebleven veenweidepolder ligt rond Anna's Hoeve in de Watergraafsmeer. Ten westen liggen nog wat kleine weilandjes in de buurt van het voormalige station Sloterdijk. Binnen de Ring zijn dus nog maar... twee poltertjes met grasland over!

Methode

Bij deze telling zijn alle watervogels geteld. Naast eenden gaat het hierbij ook om futen, reigers, steltlopers en meeuwen. De gebieden worden zoveel mogelijk doorkruist en de aantallen genoteerd. De coördinatie voor Amsterdam lag dit jaar bij David Tempelman en Frank Visbeem. De gegevens van monitoringsgebieden gaan naar SOVON Vogelonderzoek Nederland. De midwintertelling van deze gebieden maakt namelijk onderdeel uit van de International Waterfowl Census die door het International Waterfowl and Wetlands Research Bureau (IWRB) worden georganiseerd.

Het weer

De winter van 1999 en 2000 was zeer zacht. Vorstdagen zijn niet voorgekomen. Tijdens de telling in het weekend van 15 januari was het zacht, was er weinig wind en geen regen.

2000 in de regio Amsterdam

Resultaten binnen de Ring

Door de zeer zachte winter waren de aantallen niet spectaculair. Er was niets bevroren, zodat alles mooi verspreid zat en extreem veel gefiets nodig was om alles te vinden. Er zaten nooit meer dan een paar honderd vogels bij elkaar. Vooral parken, de Mercuriushaven, de Ringvaart Watergraafsmeer en Schellingwoudebreek leverden het meeste op. Het IJ en de Hemhavens vielen tegen en er is lastig te tellen, de Vlothaven is zelfs onmogelijk te benaderen zonder toestemming (vooral schriftelijk aanvragen). In totaal werden 13.356 watervogels geteld (excl. Het IJ, IJmeer, Nieuwe Diep).

Topvijf binnen de Ring

Vijf soorten maakten ruim 90% van de aantallen uit.

1. Talrijkst was Wilde Eend (4882 ex). Deze was overal te vinden. De enige flink grote groep, ruim 500, zat in de Mercuriushaven. Naar schatting 10% is Soepeend (in allerlei onwaarschijnlijke varianten) en Halsbandeend (wit bandje om nek); Boerderij-eend (helemaal wit met gele snavel) was zeldzaam.
2. De tweede is Kokmeeuw (4539 ex). Kokmeeuwen tellen is heel leuk. Het lijkt onmogelijk: ze lijken voortdurend alle kanten op te vliegen maar wanneer je een tijdje stond te kijken bleken groepjes van zo 50-100 behoorlijk plaatstrouw. Ze zitten op daken langs de gracht, er gebeurt iets, ze vliegen allemaal rond, en ze gaan na een kwartiertje klooiën weer zitten. In het Oosterpark (> 300) vliegen ze lekker de hele dag van de ene naar de andere kant van het park. Niet tijdens slaaptrek tellen!
3. Meerkoet scoorde de derde plaats (1975 ex).
4. Waterhoen is vierde (853 ex). Dit is een hele mooie score. De meeste, ruim 600, zaten in de diverse parken in Noord (Florapark 58, Kometensingel 56, De Wieden 48, Ringsloot 78, Weersloot 79). Het was toch wel verrassend om in meerdere parken tientallen Waterhoentjes te vinden. In de jaren tachtig is Amsterdam in zijn geheel op Waterhoentjes onderzocht waarin de stadsparken een belangrijke overwinteringsplek voor deze soort bleek. In januari 1982 werden bijvoorbeeld 729 Waterhoentjes geteld. Vooral in Nieuw West (in 2000 niet geteld) zaten er toen veel, 376 (Hazevoet, 1982). Vergelijken is lastig, want Amsterdam-Noord is toen niet geteld. In het archief van de VWGA bevindt zich nog een flinke hoeveelheid te digitaliseren telgegevens van deze soort!
5. Zilvermeeuw is vijfde (618 ex). Dit is een verrassend laag aantal. Ook in het Hemhavengebied zaten er weinig, maar zo'n 100.

Niet en zeer weinig aangetroffen soorten

Opvallend afwezig was de Kleine Mantelmeeuw. Er werd zelfs geen enkel individu gezien. Opmerkelijk genoeg is er ook geen enkele steltloper gezien, zelfs geen enkele overvliegende Kievit. Er zijn ook bijzonder weinig Dodaarzen gevonden, slechts 4. Ook zijn er verwaarloosbaar weinig roofvogels geteld. Er zijn meer tamme ganzen dan wilde anseriden geteld.

Overigens valt het aantal gevonden exoten en tamme beesten ook erg tegen. Slechts een doo-
enkele Nijlgans, een Spoorwiegans, een Zwarthalszwaan, een Kleine Canadese Gans van de
“tamme ondersoort” *Branta hutchinsii minima* en een Muskuseend vrolijkten de boel op. In
zo’n slappe winter als deze hoef je blijkbaar maar twee Aalscholvers te verwachten. Bovendien
weten we nu dat je in de midwinter niet op Krooneenden in de stad hoeft te rekenen.

Buiten de Ring

In totaal werden 45 soorten waargenomen met een totaal van ruim 40.000 watervogels.
De leukere soorten waren een Roodhalsgans en 10 Bonte Strandlopers in Waterland-Oost en
3 Taigarietganzen bij de Diem. Om een algemeen beeld te geven is een toptien samengesteld
(tabel 1). De meeste soorten uit de toptien zijn waargenomen in de graslandgebieden. Het gaat
om Smient, Meerkoet en ganzen. Vooral de aantallen ganzen nemen de laatste jaren sterk toe,
met name in Waterland. De Smient is verreweg de meest algemene watervogel. Vooral de
veenweidegebieden ten noorden en ten oosten van de stad zijn van groot belang voor deze
soort.

Het IJsselmeergebied is van groot belang voor duikeenden. Hier werden uiteraard de meeste
Kuiфеenden en Brilduikers waargenomen. Al was het volgens de meeste tellers een ‘slappe tel-
ling’: de aantallen vielen tegen. Gegevens uit Gouwzee en Markermeer ontbreken, zodat de
resultaten een flauwe afspiegeling zijn van het werkelijk aantal watervogels. In de Gouwzee
verbleven veel Kuif- en Tafeleenden en wat Toppereenden (mondelijke informatie Ton
Pieters).

Tabel 1. Toptien in het buitengebied van Amsterdam

<i>Nr.</i>	<i>Soort</i>	<i>Aantal</i>	<i>Nr.</i>	<i>Soort</i>	<i>Aantal</i>
1	Smient	13.199	6	Brandgans	2.086
2	Kolgans	8.595	7	Kokmeeuw	1.470
3	Kuifeend	5.765	8	Wilde Eend	686
4	Grauwe Gans	2.961	9	Stormmeeuw	593
5	Meerkoet	2.704	10	Brilduiker	288

David Tempelman
Bankastraat 53/3
1094 EC Amsterdam
telefoon: 020-6686137
e-mail: dtempelman@aquasense.com

Frank Visbeen
Blauwpijpstraat 6
1019 KW Amsterdam
telefoon: 020-4188511
e-mail: fvisbeen@rem.nl

Dankwoord

Geteld is door de volgende personen: *Matty Berg* (MaBe), *Dik Brijs* (DiBr), *Guus van Duin* (GuDu), *Martien Janssen* (MaJa), *Mark Kuiper* (MaKu), *Frans Parmentier* (FrPa), *Pieter Schut* (PiSc), *Martin Soesbergen* (MaSo), *David Tempelman* (DaTe), *Frank Visbeen* (FrVi), *Ruud Vlek* (RuVl), *Fred Vogelzang* (FrVo) en *Willem van der Waal* (WiWa). Dank!

Literatuur

Hazevoet, K. (1982). Resultaten van de Waterhoentelling in januari 1982. *De Gierzwaluw* 20 (2): 61.

Appendix: Afgrenzing (deel-)telgebieden

Met de komende telling van 2001 in gedachten, zijn de getelde gebieden binnen de Ring A10 in tien gebieden opgedeeld:

Tabel 2. Getelde gebieden binnen de Ring in 2000

Nr. Gebied	Teller	Telduur	Teldatum
1 Amsterdam-Noord West	MaSo, MaBe en DaTe	4 uur	16-1-2000
2 Amsterdam-Noord Oost	MaSo, MaBe en DaTe	4 uur	16-1-2000
3 Hemhavens / Sloterdijk	DaTe	2 uur	16-1-2000
4 Gouden Reaal / Spaarndammerbuurt	DaTe	1 uur	15-1-2000
5 A Grachtengordel excl. Singelgracht	RuVl	5 uur	15-1-2000
B Singelgracht	DaTe	1 uur	16-1-2000
6 Amstel	RuVl	2 uur	17-1-2000
7 Oostelijke Eilanden / Zeeburg	DiBr	4 uur	16-1-2000
8 Westerpark	DaTe	2 uur	15-1-2000
9 Oost / Zeeburg	DaTe	2 uur	15-1-2000
10 Watergraafsmeer	DaTe	2 uur	15-1-2000

1 Amsterdam-Noord West

Hierin liggen enkele verrassend leuke parkjes, bijv. het park om de Buiksloterbreek en ook de Kadoelerbreek is fraai. De diverse sportparken leveren tientallen Waterhoentjes op.

- 1a. Banne-Buiksloot (Buiksloterdijk, Buiksloterbreek, Banne-Noord, Sportpark Buiksloterbanne, Noord-Hollands Kanaal noordelijk van Buiksloterdijk);
- 1b. Kadoelen (Kadoelerbreek, Wilmerbreek (polder), Hemmesloot, Nieuwe Gouw);
- 1c. Oud-Noord (J. van Hasseltkanaal-West, Buiksloterkanaal, Tolhuiskanaal, Laanwegkwartier, Florapark, Noord-Hollands Kanaal zuidelijk van Buiksloterdijk);
- 1d. Tuindorp/Oostzaan (Kometensingel, Corn. Douweskanaal-West, Kanaal langs Het IJ ter hoogte van Meteorensingel, Sportpark Melkweg, Uitham Coentunnel (zuid), Melkweg, Zijkanaal I);
- 1e. Oostzanerwerf (Zeezoogdierenwijk, Voormalige polder noordelijk van Zuideinde, Stellingweg, Sportpark Oostzanerwerf).

2 Amsterdam-Noord Oost

- 2a. Buikslotermeer (Ringsloot langs Waddendijk, Volewijkspark, Grote en Kleine Die, De Wieden, Sportpark Elzenhagen, Baanackerspark);
- 2b. Schellingwoude/Nieuwendam-Noord (Perenboomsloot, Kleine en Grote Haven, Zijkanaal naar Nieuwendam, Plas voor Rietlanden, Ringsloot (rest), Schellingwouderbreek, Weersloot incl. weiland).

3. Hemhavens / Sloterdijk e.o.

- 3a. Hemhavens (Minervahaven, Mercuriushaven, Hemweg, Neptunushaven, Coenhaven, Uitham Coentunnel (zuid). De Vlohaven en Houtveemkanaal zijn nauwelijks toegankelijk en dus niet te tellen;
- 3b. Sloterdijk e.o. (Kabelweg, Accumulatorweg, Volkstuinenpark Sloterdijkmeer / Nut en Genoegen, Haarlemmertrekvaart, Rietland tegenover GWA-terrein, Westerpark).

4. *Gouden Reel / Spaarndammerbuurt*

- 4a. Gouden Reel (Westerdok, Zoutkeetsgracht, Smalle Prinseneilandgracht, Realengracht, Bickersgracht);
4b. Spaarndammerbuurt (Westerkanaal, Van Noord-Le Mairegracht, Spaarndammerdijk).

5. *Grachtengordel*

- 5a. Singel, Rokin, Kloveniersburgwal, Groenburg- en Grimburgwal, Raamgracht, Oudezijds Voor- en Achterburgwal, Damrak, Havenfronten, Singel, Brouwersgracht, Korte Prinsengracht, Prinsengracht, Keizersgracht, Herengracht, Leliegracht, Lijnbaansgracht, Egelantiersgracht, Lauriergracht, Looiersgracht, Passeerdersgracht, Leidse Gracht, Spiegelgracht, Reguliersgracht, Binnenamstel, Nieuwe Prinsengracht, Nieuwe Keizersgracht, Nieuwe Herengracht, Hortusplantsoen, Onbekende Gracht, Nieuwe Achtergracht, Plantage Muidergracht, Entrepotdok, Oude Schans, Gelderse Kade;
5b. Singelgracht.

6. *Amstel zuidwaarts vanaf brug Stadhouderskade tot aan Zorgvlied (brug Ring A10)*

7. *Oostelijke Eilanden / deel Zeeburg*

Voor het Centraal Station, Oosterdok, Waals-Eilandgracht, Dijkgracht, Uilenburgergracht, Kattenburgervaart, Nieuwe Vaart, Wittenburgervaart, Oostenburgervaart, Oostenburgerdwarsvaart, Lozingskanaal, Voorboezem.

8. *Westerpark*

Kostverlorenvaart tot De Clerqstraat, Kattensloot, Hugo de Grootgracht, Bilderdijkgracht, Oostelijk Marktkanaal, Westelijk Marktkanaal, De Rijkgracht.

9. *Oost / Zeeburg*

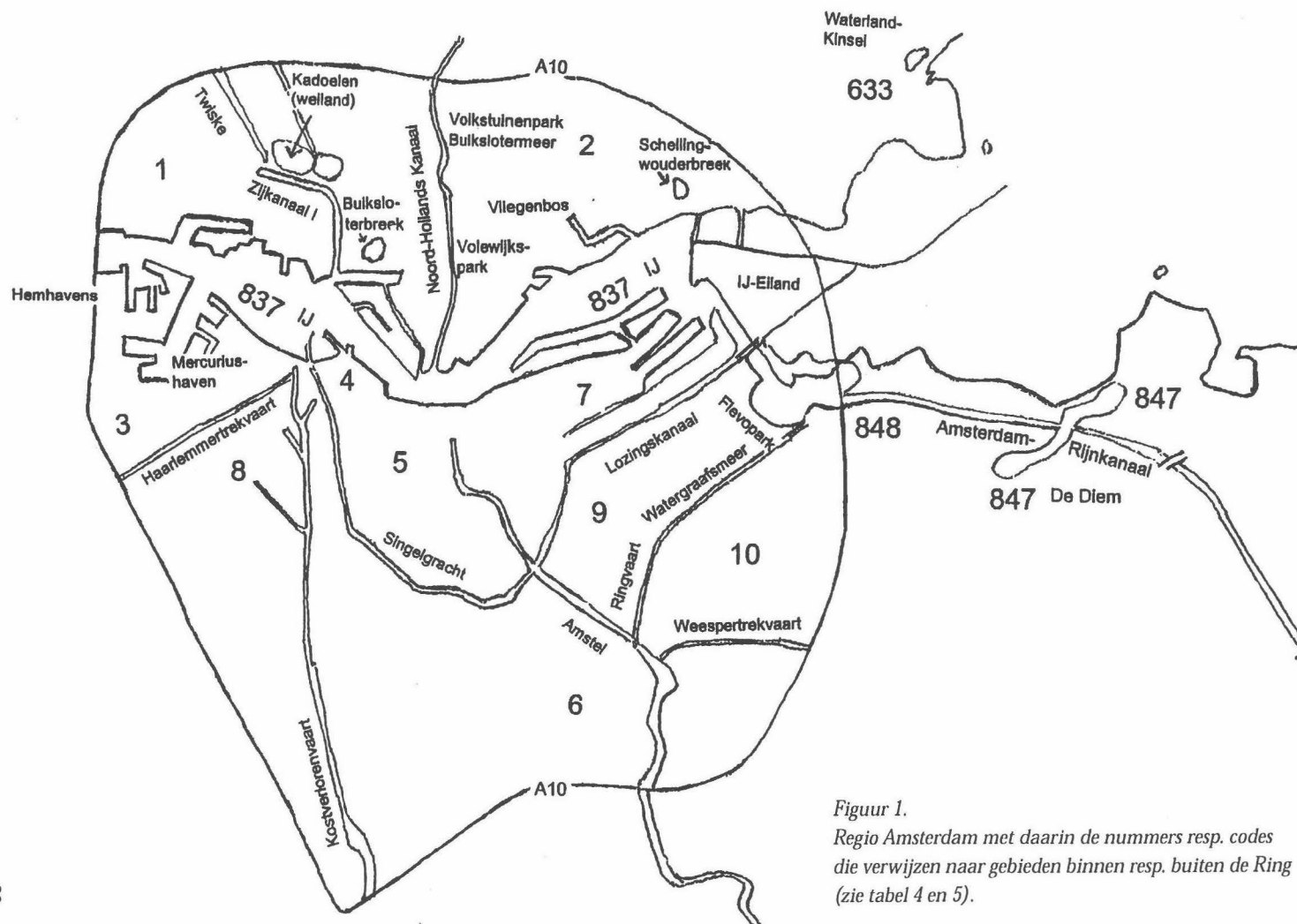
- 9a. Oosterpark;
9b. Flevopark;
9c. IJ-Eiland.

10. *Watergraafsmeer*

- 10a. Ringvaart Watergraafsmeer;
10b. Weespertrekvaart;
10c. Zaaiersweg;
10d. Kruislaan incl. polder.

Tabel 3. *Getelde gebieden buiten de Ring in 2000*

Nr.	Gebied	Teller	Teldatum
1	IJmeer	FrPa	16-1-2000
2	Markermeer	FrPa	16-1-2000
3	Het IJ	MaJa	15-1-2000
4	Waterland-Kinsel	FrVi en WiWa	15-1-2000
5	Waterland-Blauwe Polder	FrVi en WiWa	15-1-2000
6	Waterland-Broekermeer	FrVi en WiWa	15-1-2000
7	Waterland-Poppendamweeren	FrVi en WiWa	15-1-2000
8	Ronde Hoep	MaKu	16-1-2000
9	De Diem	FrVo en GuDu	15-1-2000
10	Nieuwe Diep / Amsterdam-Rijnkanaal	FrVo en GuDu	15-1-2000
11	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
12	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
13	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
14	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
15	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
16	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
17	IJmeer	FrVo en GuDu	15-1-2000
18	Amsterdam-Rijnkanaal van Weesp tot Nigtevecht	PiSc	15-1-2000

Figuur 1.
 Regio Amsterdam met daarin de nummers resp. codes die verwijzen naar gebieden binnen resp. buiten de Ring (zie tabel 4 en 5).

1 taai	A'dam-Nrd. oost		Hemhavens & Sloterdijk e.o.		Gouden Renel/ Spuarnd. Buurt		4 totaal		
	2a	2b totaal	3a	3b totaal	4a	4b			
1	2	2							
8	2	10	2	2	2	2	2		
18	28	24	1	17	18	2	2		
6					2	2	4		
2									
1									
70									
71	17	60	77						
		15	15						
1		1							
2									
3									
21	2	10	12						
139	403	514	917	574	175	749	22	139	161
11	8	90	98	67		67			
312	111	208	319	1	52	53		12	12
250	75	294	369	83	219	302	11	10	21
803	225	347	572	95	177	272	150	159	309
32	1	28	29	1	8	9	7	5	12
41		10	10	110	22	132	13	25	38
1		1	1		1	1			
2									
795	874	1621	2495	934	671	1605	207	354	561

Tabel 4. Aantallen per soort binnen de Ring in 2000

Ontvangen Literatuur

A. Kropman & M. Melchers, Streeplijst van wilde natuur in Groot-Amsterdam, nov. 1999.

Checklist van in de regio mogelijk voorkomende zoogdieren, reptielen en amfibieën, vissen, broedvogels, dagvlinders, libellen, sprinkhanen en krekels, mieren, landpissebedden, miljoen- en duizendpoten, land- en waterslakken, en mosselen.

G. Kruseman, De Groote Batterij. De Levende Natuur jrg. 47 nr. 1 p. 12-13, mei 1942.

Hier broedden voor WO II nog Geelgorzen.

V. van Laar, Vogelwaarnemingen 1956 (vogelsoortenregister). Handschrift.

Met uitvoerige beschrijving van vr. Witkopeend in de 2e Diem te Diemen, 18-22 maart 1956. Met duiktijden: gemiddeld bleef de vogel 25 seconden onder water. Vgl. ook Voous, Limosa 30: 118-120.

Op 8 jan. 1956 1 IJseend in het Barnegat; op 28 maart een Glanskopmees in het Amsterdamse Bos.

V. van Laar, Faunistisch overzicht van de Amsterdamse zoogdieren. Barbastella (orgaan van de zoogdierenwerkgroep der Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie) jrg. 1 nr. 4, sept. 1957. Dit is de voorstudie van:

V. van Laar, Faunistische gegevens over zoogdieren in en om Amsterdam. Lutra jrg. 3 nr. 1, april 1961.

Van Laars eerste lijst bevat 24 zoogdieren; de 1961-lijst bevat 34 soorten, w.o. 3 zeezoogdieren. Melchers & Timmermans noemen eveneens 34 soorten, maar exclusief 5 soorten zeezoogdieren. Totaal zou de zoogdierlijst van A'dam dus bijna 40 soorten omvatten (ruim 50% van het nationale aantal).

F. Majoer, Afgelezen ringgegevens van Kokmeeuwen in Amsterdam (1997-2000).

Het betreft het verplaatsingsgedrag van 25 overwinterende Kokmeeuwen: >80% is in meerdere jaren zeer plaatstrouw; slechts 4 vogels pendelden naar andere steden (van Amsterdam naar Hilversum, Utrecht, Kampen, tot Dortmund en Hannover).

J.E. Messing, Jaarverslagen Nestkastjes N.O.B. jrg. 25, 1999 en 26, 2000.

Met overzicht van het aantal in 25 jaar in nestkasten op de N.O.B. uitbroede jongen (13 soorten). In 2000 2 p. Boomklever met totaal 10 jongen.

naam gebied	A'dam-Noord					to
	west	Ia	Ib	Ic	Id	
nummer						
Dodaars					1	
Fuut		2		1	4	1
Aalscholver						
Blauwe Reiger	2		4	2	10	
Knobbelzwaan		2			2	2
Zwartalswaan						2
Zwarte Zwaan						1
Kolgans		70				
Soepgans (Tamme Gans)	15	2			28	26
Brandgans						
Kleine Canadese Gans						
Gans spec.						1
Spoorwiegans				1	1	
Nijlgans					3	
Krakeend				1	20	
Muskuseend						
Wilde Eend	396	26		132	216	369
Tafeleend						1
Kniifeend	1			5	5	
Waterhoen	105	39		62	75	31
Meerkoet	67	32		61	71	19
Kokmeeuw	104	85		200	243	171
Stormmeeuw	2	7		3	16	4
Zilvermeeuw	2	2		11	24	2
Buiterd						
Torenvalk			1			
Sperwer			2			
Totaal per gebied	694	274		479	719	629

T. Neckheim, Broedvogelinventarisatie Oeverlanden 1998. Oever nr. 37, najaar 1998.
Bespreking van rapport door P. Marcus & T. Neckheim. Toename van Nachtegaal en Grasmus.

Nieuwe strijd tegen vliegende mestbakken. Amsterdams Stadsblad 5 jan. 2000 p. 1.
Over de stand van de postduivenbestrijding. In 3 jaar zijn >7500 ex. weggevangen. De overlast is echter gebleven.

A.J. Rossenaar & F. van der Vliet, Vogels Spoorzicht te Diemen 1999.
Drassig bosterreintje bij de spoorlijn door Diemen, met 1 p. Ransuil en diverse zangvogels, w.o. Spotvogel, Bosrietzanger.

J. Ruting, In 't moeras. Van geelgorzen en een kleine karekiet. Buiten 16 febr. 1929 p. 81-82.
Beschrijft vondst van nest van Geelgors in de Rietwijkerpolder, 1928.

J. Ruting, Een paar vlinders van het Nieuwe Bos. In weer en wind jrg. 6, 1942 p. 184-186.
Over enige dag- en nachtvlinders van het jonge Amsterdamse Bos, 1941.

Sammy (= *J. Louwe Kooijmans*), Vogels op de oostelijke eilanden (dl. 2).
Over Jips ontdekking van de Pontische Meeuw in de Singelgracht bij de Dapperstraat, 17 jan. 2000.

H. Schlegel, onder medew. van G.F. Westerman, De Toerako's. Amsterdam: Koninklijk Zoologisch Genootschap Natura Artis Magistra, 1860.
CD-Rom van het standaardwerk over de favoriete vogels van Artisdirecteur Westerman. Het fraai geïllustreerde boek is ter inzage in de Plantage-bibliotheek.

H. Schmit, Stadsduiven van Amsterdam zijn al eeuwen lastig. Trouw 8 jan. 2001.
Bespreking van de Gierzwaluw-eeuwsspecial 'Amsterdamse vogelhistorie 1285-1999'.

J.E. Sluifers, Van een vogeloord bij de grote stad. In weer en wind 2e jrg. nr. 10, 15 okt. 1938.
Over steltlopers in de Amsterdammerpolder, in de jaren 1934-1936.

O. Steendam, Vrijwillige weidevogelbescherming in Noord-Holland. Haarlem: Landschapsbeheer Noord-Holland, juni 2000.

I. Natuurhistorisch bronnenmateriaal m.b.t. de avifauna van Amsterdam en omstreken

J.J.M. Andriese, Huiszwaluwentelling langs de Amstel. Totaal 38 p.

Anonymus, Zwarte Roodstaarten in de regio Amsterdam april 1983 t/m okt. 1993.

R.J. Benthem & J.E. Sluifers, Vogels van Amsterdam. Uitg. N.N.V. afd. Amsterdam, 1937.

– het exemplaar van P.W. Brander (1907-1982), met bijgeschreven regionale vogelwaarnemingen over 1936-1939.

– het exemplaar van J. van Dijk (1913-2000), met eigen regionale waarnemingen in de jaren 1944-1945.

P. Bergkamp, Vogelwaarnemingen 1998-1999.

O.m. Humes Bladkoning in Oeverland Nwe Meer, 24 nov. 1999. Riep gedurende ca. 4 minuten 15-20x hard en fel 'wjiet'.

J. van Blanken, Fenologie-onderzoek Amsterdam 1960-1999.

Overzicht van oude en nieuwe vroegste aankomstdata van 39 soorten zomervogels in de regio A'dam. Met voor 25 soorten vroegere aankomstdata dan vermeld in de Groot-Amsterdamse Checklist 1995 (De Gierzwaluw 33, 3: 130-140).

J. van Blanken, Index 2000 op het Mededelingenblad van de KNNV Vogelwerkgroep Amsterdam jrg. 1-18 (1963-1980), voortgezet als De Gierzwaluw (kwartaalblad van de VWGA) jrg. 19-37, 1981-1999. MS-works database, april 2000.

Jaargangsgewijze inhoudsopgave op beide periodieken (1963-1999). Vervolg op de Index van Van Drooge (1980).

P.H. van Bree, In memoriam H.W.E. Croockewit (1912-1999).

Al voor WO II was 'Croock' lid van de werkgroep vogels der N.N.V. afdeling Amsterdam. In de jaren vijftig was hij actief vogelringer. Voor het ZMA verzamelde hij vogels in Midden-Amerika (Voous 1995).

F. van Doorn, Vreemde vogels. Z (daklozenkrant) jrg. 5 nr. 22 van 23 okt. 1999.

Interview met Martin Melchers over de stadsnatuur van A'dam.

:v. ad- d.	Oost. Eilan./ Zeebrg		Westerpark		Oost/Zeeburg- IJ-Eiland		Watergraafsmeer		Totaal per soort	
	7 totaal	8 totaal	9a	9b totaal	9 totaal	10a "10b,c,d"	10 totaal			
	15	2						1	1	4
			1		1		2	3	63	
	2	2		5	5		1	1	102	
		5				3	3	3	38	2
									1	1
	22	3	3		3	22		22	207	70
									15	
									1	1
									27	2
									2	4
								4	4	37
									1	1
	253	150	385	133	520	303	26	329	4882	7
	12	4	25	40	77	11	54	3	3	204
	2								65	853
	190	93	12	15	27	163	91	254	1975	
	465	376	320		320	45	365	4539		
	3	7	25	20	25	20	1	21	156	
	65	95	10		10	66		66	618	
									1	1
									4	4
								1	1	4
									2	2
	1029	737	781	193	988	918	220	1137	13827	

G. van Duin, Dagboekantekeningen januari 1979.

Met beschrijvingen van Grote Burgemeester aan het Surinameplein/Overtoom en Taigarietganzen aan de Kruislaan bij Anna's Hoeve en te Diemen. Tevens beschrijving van mannetje Blonde Tapuit, 28 april 1981 in de Gemeenschapspolder.

E. Engelberts, Holenbroeders, nestenbouwers en andere vogels in de Hortus. De Plantage-Hortus 15e jrg. nr. 2, zomer 2000. De Hortus botanicus heeft ca. 18 soorten broedvogels, w.o. Witte Kwik, Grauwe Vliegenvanger en Zwartkop. Daarnaast 2 soorten Vleermuizen.

E. Fokke, Vogels trekken van platteland naar stad. Amsterdams Stadsblad 10 jan. 2001. Bespreking van 'Amsterdamse vogelhistorie 1285-1999'. Alleen met een vogeleiland kan de Visdief voor A'dam worden behouden.

C. van Koningsdaal & J. Reijnders, De begroeiing van de Amsterdamse grachtmuren. Grachtkantenrapport 1956. Uitgave Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie District Amsterdam (plantensociologiekader).

M. Melchers, Resultaten vogelinventarisatie IJburg 2000. Op het proefeiland broedden 375 p. Kokmeeuwen en 450 p. Visdieven. Voorts 1 p. Stormmeeuw, 1 p. Kleine Mantelmeeuw, 3 p. Zwartkopmeeuw, 2 p. Bontbek. Totaal werden rond IJburg 9 nesten gevonden van 7 p. Kleine Plevier.

W.D. Jansen, Vogelwaarnemingen in het Flevopark, 21 aug. 1967- 21 mei 1968. Handschrift. Met waarneming van eerste Bladkoning voor A'dam, 10 okt. 1967.

M. de Jonge, Buiten beeld. Natuur in Nederland. Amsterdam/Antwerpen: Uitgeverij Atlas, nov. 2000. Fotoboek met achtergrondverhalen over hoe deze foto's tot stand kwamen. Zes soorten zijn gefotografeerd in A'dam: Bruine Rat op het Stationsplein, aug. 1984, Aalscholvers in de Houthavens ca. 1987 en op Schiphol 1996, Fuut eileggend aan de Brouwersgracht maart 1989, Ringslangen aan de Diemerzeedijk en in de spoorwegdriehoek bij Diemen 1992/93, Vale Gier bij Ransdorp op 29 april 1993 en Lepelaars achter station Duivendrecht voorjaar 1995.

F. Koster, Vogels trekken voorbij... Buiten 20 okt. 1934 p. 499-501. Beschrijving van septemberavond in 1934 aan het IJsselmeer bij A'dam, met veel trek van steltlopers en sterns.

naam gebied	Grachtengordel			Amst. z brug St houd. k 6 totaal
	5a	5b	5 totaal	
Dodaars				
Fuut	5	5	10	9
Aalscholver				6
Blauwe Reiger	4		4	
Knobbelzwaan	3	9	12	6
Zwartalszwaan				
Zwarte Zwaan				
Kolgans				
Soepgans ('Pamme Gans)	3		3	6
Brandgans				
Kleine Canadese Gans				
Gans spec.	26		26	
Spoorwiegans				
Nijlgans	1		1	
Krakteend				
Muskuseend	1		1	
Wilde Eend	388	191	579	85
Tafeleend				
Kuifeend				13
Waterhoen		9	9	
Meertkoet	225	202	427	42
Kokmeeuw	553	257	810	247
Stormmeeuw	4	2	6	12
Zilvermeeuw	77	42	119	42
Grote Mantelmeeuw				1
Buizerd		1	1	1
Torenvalk				1
Sperwer				
Totaal per gebied	1290	718	2008	471

Land sel	Waterland Blauwe Polder	Waterland Broeker- meer	Waterland Poppendam- merweeren	Ronde Hoep	De Diem
3	634	635	636	8	847
4	5	6	7		9
				2	1
			3	20	7
1			1		22
4	1	2	3	30	2
8	88	3	51	63	
					3
0	540		380	578	3
6	148		153	938	1
	1			33	8
3					1
0	32		22		2
			6	9	
3			12	2	
3			110	10000	96
2		2	4	15	39
				14	
0		12	42	148	25
				12	
					24
8				10	
0			10	240	98
1					
			5		
0	13		1	155	3
	170		9	840	148
5	230	37	38	450	36
2	110	42	117	125	19
6	37		30	70	9
2	1370	110	997	13754	547

Tabel 5. Aantallen per soort buiten de Ring in 2000

Zoogdieren

Vos 7-10-00 Ballastbos 1 ex. en Broekermeer 1 ex. (NZij).

Vlinders

Oranje Luzernevlinder 6-8-00 Cruquiuskade-Panamaweg 1 ex. (DB). 13-8-00 De Hoge Dijk 1 ex. (EdB). 15-9-00 Hornweg, Inlaagpolder 1♀ t.p. weiland (PM). 23-9-00 Ballastmeer 1 ex. (NZij).

Boomblauwtje 28-7-00 Fort Abcoude 2 ex. (EdB).

Landkaartje 27-7-00 Hoogte Kadijk 1♂ (DB). 28-7, 2-8-00 Fort Abcoude resp. 6 ex. en 1 ex. (EdB).

Bont Zandoogje 13-5-00 Fort Abcoude 1 ex. (EdB). 28-7-00 Fort Abcoude 5 ex. (EdB). 23-9-00 Ballastbos 1 ex. (NZij).

Distelvlinder 11-8-00 Marken 1 ex. (EdB). 27-9-00 Plantage Middenlaan-Sarphatistraat 4 ex. (DB).

Atalanta 11-8-00 Marken 29 ex. (EdB). 27-9-00 Pl. Middenlaan-Sarphatistraat 12 ex. (DB).

Gehakelde Aurelia 28-7-00 Fort Abcoude 1 ex. (EdB). 12-9-00 In de achtertuin van Rietvinkstraat 26 te Badhoevedorp foerageerde een exemplaar (PM). 27-9-00 Pl. Middenlaan-Sarphatistraat 1 ex. (DB).

Kolibrievlinder (Meekrapvlinder, Onrust) 13-9-00 Ruychaverstraat, Geuzenveld/Slotermeer 1 ex. t.p. in bloembak van de gemeente (PhD). 30-9-00 Plantage Middenlaan-Sarphatistraat 1 ex. (DB).

Verbeteringen aangaande de vorige aflevering

Patrijs en **Roek**: de waarnemingen van 4-9-99 (WS) zijn verricht in de Holendrechtpleinpolder en niet, zoals abusievelijk aangegeven, op het Holendrechtplein.

De aan Ruud Vlek toegeschreven waarneming van een **Bladkoning** op Frankendael, tezamen met Guus van Duin, is hem (helaas) niet ten deel gevallen.

Literatuur

Cramp S., et al., Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa, The Birds of the Western Palearctic, Volume I, Oxford, 1977 (BWP I).

Harrison C., Nests, Eggs and Nestlings of British and European Birds, Collins 1975.

naam gebied	IJmeer	Markermeer	Het IJ	Water Kfm.
code nummer	650	649	837	63
	1	2	3	
Dodaars			1	
Fuut	25	11	7	
Aalscholver	24	2	37	
Bianwe Reiger	6	1	3	
Knobbelzwaan	9		7	
Taigairtigans				305
Koigans	67	47		2
Grauwe Gans				
Soepgans				
Canadese Gans				
Brandgans				53
Nijlgans		2	1	
Bergseend	15	1		
Smient	734	1146	16	33
Krakeend	20	67		
Wintertalling	1			
Wilde End	73	112	96	3
Slobeend				
Soepeend				
Tafelseend	4		6	9
Kuifeend	397	1256	154	6
Toppreend				
Eidereend				
Briidkuiker	39	157		
Nonnetje	3	2		
Middelste Zaagbek		2		
Grote Zaagbek				
Wateral				
Waterhoen	5		44	
Meerkoet	96	82	500	411
Kievit				
Scholekster	3			
Watersnip	1			
Kokmeeuw	137	6		1
Stormmeeuw	44			3
Kleine Mantelmeeuw			2	
Zilvermeeuw	8	3		1
Grote Mantelmeeuw	2	3		
Totaal per gebied	1713	2900	874	462

Waarnemingen ontvangen van: Rob Baars (RB), Jan van Blanken (JvB), Dik Brijns (DB), Ellen de Bruin (EdB), Philipp Derks (PhD), Ronald van Dijk (RvD), Teun van Dijk (TvD), Auke Jansen (AJ), Bert en Mieneke Kamp (Kamp), Mark Kuiper (MK), Paul J. Marcus (PM), Harry Mulder (HM), Co Sanders (CS), Will Schep (WS), Paul Tak (PT), Frank Visbeem (FV), Martijn Voorvelt (MV), Vogeloverleg Diemen (VOD), Willem van der Waal (WWa), Nirk Zijlmans (NZij).

Reacties, aanvullingen en waarnemingen t/m maart 2001 gaarne voor 5 april naar:

Paul J. Marcus
A.J. Krophollerstraat 23
1064 DB Amsterdam
Telefoon (020) 615 90 34

Orpheusspottvogel 31-5-00 Vijfhoek 1 ex. (VOD). Artikelteje in De Gierzwaluw toegezegd.

Indien aanvaard door CDNA is dit de tweede waarneming voor de regio.

Braamsluiper 14-4-00 Slotervaartziekenhuis Louwesweg zang (WWa).

Grasmus 19-4-00 Vijfhoek 2x zang (WWa).

Tuinfluiter 16-4-00 Gaasperzoom (MV).

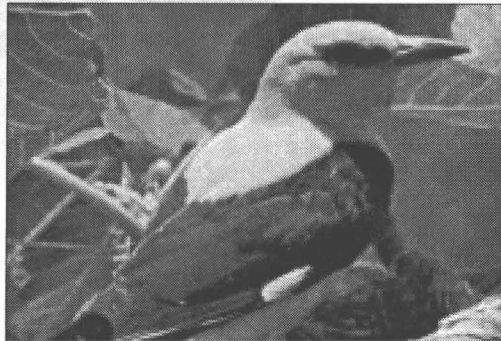
Fluiter 29-4-00 Sportpark Middenmeer-Zeeburgia 1 ex. zingend (WWa). 1-5-00 park De Kuil, Geuzenveld 1 ex. (TvD).

Tjiftjaf 5-1-00 Gaasperzoom, zuidoever Gaasperplas 1 ex. roepend (VOD). 15-1-00 Vijfhoek 1 ex. roepend.

26-2-00 Gaasperzoom 1 ex. opmerkelijk vroeg zingend! (VOD).

Vuurgoudhaantje 1-9-00 Westgaarde 1 ex., daarna regelmatig aldaar teruggevonden; op 26-9 tenminste 2 ex. (JvB). 15-10-00 Gaasperzoom 1 roepend (VOD). 21-10-00 Zeehoeve UNA Diemen 1 roepend (VOD).

Grauwe Vliegenvanger 13-5-00 zang Overdiemerweg 2de Diem (WWa). 12-8-00 Lutkemeerweg nr. 262 2 ex. (JvB). 12-8-00 Ballastbos 2 ex. (NZij). 13-8-00 Ronde Hoep, zuidelijk deel, bij gemaal een familie van 4 ex. t.p., verderop, in het westelijk deel van de Ronde Hoep nog eens 2 ex. t.p. (RvD). 19-9-00 Westgaarde 1 ex. (JvB).

Bonte Vliegenvanger 19-4-00 Sportpark Ookmeer 1♂ t.p. (Marco Witte). 5-5, 17-5-00 Flevopark 1♂ zingend (MV, NZij). 7-5-00 Vijfhoek 1 ex. zingend (VOD). 19-8-00 Westgaarde 1 ex. vrouwtjeskleed (JvB).

Baardmannetje 26-9, 29-9, 30-9-00 tot ca. 20 ex. t.p. Bretten-Groote Braak (PM). 30-9-00 gehoord schelpenpad Houtrakkerbeemden-west (PM). 7-10-00 Vijfhoek 6 ex. (NZij).

Buidelmees 21-4-00 nest in aanbouw gevonden, Gaasperzoom, 1♂ en 1♀ t.p.; nest niet voltooid (WS).

1-5-00 Vijfhoek 1 ex. (VOD). 15-6-00 Bretten-...

IJmeer	IJmeer	IJmeer	IJmeer	Amst. Rijn- kan. Weesp- Nigtevecht	Totaal
ij2354 14	ij2355 15	ij2356 16	862? 17	18	20
	15				132
				1	136
					54
					229
					3
					4551
					1385
					82
					4
					586
					18
					33
	508				13199
	17		3		259
					16
	2		40	43	686
					12
					25
	16		10		270
	2802		160		5765
					1
	2				2
10	24		6		288
					12
					2
					6
					4
	9		115	34	2704
					12
					3
					1
	2		83	152	1470
	1		15		593
					2
			4	3	210
					14
10	3398		468	233	33024